

بریتانیا در عمان: شریک راهبردی واشنگتن

به قلم جانانان کمپل-جیمز (/fa/experts/janatan-kmpl-jymz/)

۱۸ سپتامبر ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/britain-oman-washingtons-strategic-partner

العربية (/policy-analysis/brytanya-fy-uman-alshryk-alastratyjy-lwashntn/)

درباره نویسنده

جانانان کمپل-جیمز (/fa/experts/janatan-kmpl-jymz/)

*جانانان کمپل-جیمز در لبنان، عربستان سعودی و عمان با واحد اطلاعات ارتش بریتانیا و در نهایت به عنوان معاون فرماندهی و کنترل در ستاد فرماندهی نیروهای چندملیتی عراق در بغداد خدمت کرد. وی سپس در شرکت‌های مالی در دبی و ریاض کار کرده و اکنون شرکت مشاوره‌دهی خود را در حوزه مخاطرات سیاسی و ارزیابی متناسب

تحلیل کوتاه

لندن سرمایه‌گذاری سنگینی در حمایت از روابط خود با مسقط انجام می‌دهد به‌ویژه به این خاطر که میانجیگری عمان اغلب می‌تواند موثرتر از خود بریتانیا در تقویت ثبات و امنیت منطقه نقش داشته باشد.

در ۱۲ سپتامبر بن والس وزیر دفاع بریتانیا اعلام کرد که بودجه بیشتری معادل ۲۳۸ میلیون پوند برای توسعه زیرساخت‌های پایگاه مشترک پشتیبانی تدارکات بریتانیا در سواحل جنوب شرقی عمان اختصاص می‌یابد. بر اساس بیانیه رسمی وزارت دفاع که در سفر وزیر به عمان فاش شد این سرمایه‌گذاری در بندر الدقم «وسعت پایگاه موجود بریتانیا را سه‌برابر می‌سازد و به تسهیل استقرار نیروی دریایی سلطنتی در اقیانوس هند کمک می‌کند».

وزارت دفاع همچنین این دیدار را «تجدید» یک «رابطه بسیار ارزشمند» توصیف کرد. گرچه دو کشور در فوریه ۲۰۱۹ توافقنامه دفاع مشترک جدیدی امضا کرده بودند، توافقنامه ۲۰۱۹ در همراهی با روح توافقنامه ۱۸۰۰ که اعلام می‌کرد پیوند میان عمان و بریتانیا باید «تا ابد یا بر جا بماند» اینطور تفسیر شد که سلطان قابوس بیمار و شدیداً دوستدار بریتانیا در حال ایجاد ترتیباتی نهادینه است که پس از وی نیز برقرار بمانند. اکنون که سلطان هیثم شش ماه است به جای او نشسته است (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/oman-after-qaboos-a-national-and-regional-void>).

لندن احتمالاً احساس نیاز کرده است تا یک بار دیگر صحت روابط دوجانبه را تأیید کند زیرا دوستداری هیثم نسبت به بریتانیا در قیاس با صراحت عمومی مرحومش بیشتر با سکوت همراه بوده است.

علاوه بر این تجدید همکاری را باید از منظر شرایط ناشی از برگزیت دید و تداوم رفتار بی‌ثبات‌کننده ایران و نیز حضور فزاینده چین در منطقه. پایگاه الدقم در موقعیتی ایده‌آل برای پشتیبانی از عملیات نیروهای متفقین در خلیج فارس قرار دارد و مکمل تاسیسات پشتیبانی نیروی دریایی بریتانیا در بحرین است که اخیراً تقویت شده است. این پایگاه همچنین از عملیات استرالیا، هند و ایالات متحده در اقیانوس هند پشتیبانی خواهد کرد. دهلی نو پیشاپیش سرمایه‌گذاری در تأسیسات دریایی این اقیانوس مانند جزیره اسامپشن در جزایر سیشل و آگالگا در موریس را شروع کرده است. هند همانند لندن در سال‌های اخیر و پس از سفر نخست‌وزیر نارندرا مودی به مسقط توافقنامه دفاعی خود را با عمان تقویت کرده و زیردریایی‌ها و هواپیماهای P-8A آن از تاسیسات الدقم استفاده کرده‌اند.

یکی دیگر از مزایای «تجدید» برنامه دفاعی بریتانیا و عمان اذعان به ارزش ترتیبات موجود در زمینه نظامی و اطلاعاتی است. دو دولت به ترتیبات متقابل وام‌گیری خدمات نیز ادامه می‌دهند که به موجب آن افسران یک کشور برای انجام وظایف اجرایی در اختیار کشور دیگر قرار می‌گیرند. والس وزیر دفاع بریتانیا با تأکید بر تفاهم دوجانبه در امور اطلاعاتی به اهمیت آن برای هر دو کشور تأکید کرد.

مطابق با خواست عمان برای اینکه باب همکاری به روی همه باز باشد و تحت سلطه هیچکس قرار نگیرد سرمایه‌گذاری جدید بریتانیا در الدقم به برقراری تعادل با منافع تجاری چین در منطقه و ویژه اقتصادی این کشور کمک می‌کند. «تعمیرگاه دریایی الدقم» که با سرمایه‌گذاری مشترک عمان و شرکت «تَبْکاک اینترنشنال» مستقر در لندن اداره می‌شود دارای دو اسکله خشک است که می‌تواند ناوهای هواپیمابر جدید کلاس ملکه الیزابت بریتانیا را بپذیرد و تعمیرات اساسی کشتی‌ها را انجام دهد. این شرکت همچنین خدمات خود را به سایر ناوگان‌های دریایی ارائه می‌دهد و برنده قراردادهای تعمیر دو ناوگان نفتکش آمریکایی و یک ناوشکن کلاس آرلی برک است. علاوه بر این این بندر دارای یک میدان هوایی ۴۰۰۰ [کیلو]متری از نوع نظامی است و اگرچه دیپلمات‌های بریتانیایی در این مورد به صراحت سخن نگفته‌اند لندن به احتمال زیاد از تاسیسات انبار و نگهداری عمان برای ذخیره تجهیزات یک گروه تیپ زرهی استفاده خواهد کرد به همان شکلی که ایالات متحده از تاسیسات جزیره دیه‌گو گارسیا (در اقیانوس هند) استفاده می‌کند.

توانایی بریتانیا برای تامین سریع نیروها در خلیج بدون نیاز به استقرار دائمی نیروی انسانی نمایشی کاملاً مشهود از حمایت آن از متحدان منطقه‌ای است که بدون شک طی مانورهای مشترک مرتباً تأیید خواهد شد. در گذشته تجهیزات سنگین باید مدت‌ها قبل از زمان مورد نیاز ارسال می‌شد و هم مواد و هم پرسنل از عدم سازگاری مناسب با شرایط محلی آسیب می‌دیدند. اما اکنون پایگاه‌سازی با توجه به نیازهای آبی و آموزش منظم قاعدتا مسیر سریع‌تری برای عمل و نیز توانمندی موثرتر فراهم می‌کند. به گمان بی‌بی‌سی ارتش بریتانیا می‌تواند با استفاده از منطقه آموزشی «رأس مدرکه» که در حدود ۴۰۰۰ کیلومتر مربع است آموزش آتش زنده و مانور تانک خود را از کانادا به الدقم منتقل کند.

پیامدهای محلی و منطقه‌ای

لندن این میزان از حمایت صمیمانه را در دوره‌ای از سلطنت سلطان هیثم ارائه می‌دهد که عمان با چالش‌های مهمی مانند بلای ویروس کرونا و افت قیمت‌های نفت روبه‌رو است. با توجه به کمبود ذخایر مالی اقتصاد این کشور بیش از هر چیز در قبال کاهش قیمت نفت آسیب‌پذیر است. هیثم مصمم است اقتصاد عمان را مجدداً راه‌اندازی کند و اقدامات مالی برای دستیابی به این هدف تا زمانی که سود آن به اقتصاد برسد ناگزیر تا حدی استرس اجتماعی ایجاد می‌کند. با اذعان به این خطرات افزایش بودجه بریتانیا برای الدقم مکمل اولویت‌های سلطان است و از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری راهبردی عمان حمایت می‌کند.

والاس به غیر از اعلام منابع مالی تازه برای این بندر در طی سفر خود با چند مقام عمانی گفت‌وگو کرد: شهاب بن طارق معاون نخست‌وزیر در امور دفاعی بدر بن حمد البوسعیدی وزیر امور خارجه و ژنرال سلطان النعمانی رئیس دفتر سلطان او با اسد بن طارق معاون نخست‌وزیر در روابط و همکاری بین‌الملل رسماً ملاقات داشت که نشانه‌ای از آن است که وی از خط مقدم سیاست کنار رفته است.

همچنین نکته قابل توجه حضور عبدالله بن حمد البادی سفیر سابق عمان در یمن بود که اکنون دستیار اصلی وزیر خارجه در تلاش‌های آشتی‌سازی در یمن است. بریتانیا علاقه‌مند بوده که از اقدامات میانجیگرانه عمان در درگیری‌های یمن به طور محرمانه اما قوی حمایت کند و تاسیسات تدارکاتی الدقم ممکن است به موقع خود در مناقشه یمن نقش حمایتی بشردوستانه داشته باشد.

در هیئت بریتانیایی سر ادوارد لیستر مشاور ارشد راهبردی نخست‌وزیر هم حضور داشت که مشخص نیست علاقه پیشین چندان به خاورمیانه داشته باشد. او سال گذشته ردای مرشد اعظم در حوزه کارایی دولت را به ارث برد و بدین ترتیب ممکن است به عنوان مدافع اصلاحات اداری حضور داشته است. به نظر می‌رسد سلطان هیثم بر اساس تغییرات ساختاری اخیرش

[https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/omans-sultan-devolves-some-of-his-powers-to-new-](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/omans-sultan-devolves-some-of-his-powers-to-new-cabinet)

[cabinet](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/omans-sultan-devolves-some-of-his-powers-to-new-cabinet) در دولت علاقه عمیقی به این موضوع داشته باشد.

نکته قابل توجه دیگر این است که والاس با بازدید از شبه‌جزیره مُسندم و پایگاه دریایی عمان در جزیره بُز مشرف به تنگه بحث‌برانگیز هرمز گام اخیر پرنس ویلیام در دیدار از این مناطق را دنبال کرد. یک توضیح عادی برای این سفر جانبی می‌تواند صرفاً بازدید از مناظر دیدنی این شبه‌جزیره باشد. با این وجود به احتمال زیاد هدف این بازدید اعلام همبستگی با تعهد عمان برای حفظ مُسندم بود. این استان کوچک ساحلی که (در شمال راس‌الخیمه) از باقی عمان جدا افتاده در قلمرو امارات متحده عربی واقع است و به طور سنتی امارت راس‌الخیمه به آن چشم داشته است. اخیراً در مُسندم ناراضی‌های طایفه‌ای بروز کرد که مسقط با افزایش دادن سرمایه‌گذاری دولت در آنجا با آن مقابله کرده است. بریتانیا همچنین با استفاده از زمین ناهموار مُسندم برای آموزش فنون جنگ کوهستانی یک سری تمرینات مشترک را با نیروهای عمانی در منطقه آغاز کرده است.

در مورد توافق دفاعی دیرینه و اخیراً تجدیدشده آمریکا با عمان هم باید گفت ایالات متحده و بریتانیا به طور جداگانه توافقنامه‌های دوجانبه‌ای با بیشتر کشورهای شورای همکاری خلیج به امضا رسانده‌اند در عالم واقع این توافقنامه‌ها به روشی مکمل یکدیگر و غیررقابتی عمل کرده‌اند بدیهی است که لندن علاقه خاصی به مسقط و مدارای مذهبی اباضیه این کشور دارد اما واشنگتن علایق خاص خود را در روابط با سایر دولت‌ها داراست آنچه در عمان اهمیت دارد این است که به نظر می‌رسد ترتیبات فعلی برای همه طرف‌ها به یک اندازه مناسب است

**جاناتان کمپل-جیمز در لبنان عربستان سعودی و عمان با واحد اطلاعات ارتش بریتانیا و در نهایت به عنوان معاون فرماندهی و کنترل در ستاد فرماندهی نیروهای چندملیتی عراق در بغداد خدمت کرد وی سپس در شرکت‌های مالی در دبی و ریاض کار کرده و اکنون شرکت مشاوره‌دهی خود را در حوزه مخاطرات سیاسی و ارزیابی متناسب فرهنگی اداره می‌کند که بر خلیج متمرکز است*

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

BRIEF ANALYSIS

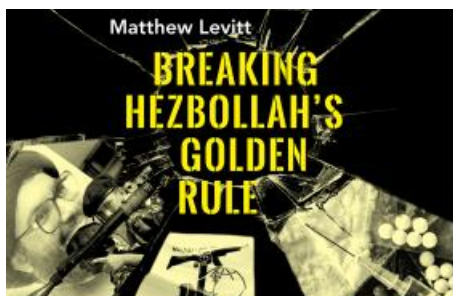
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

(fa/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژی و اقتصاد

(fa/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzh-y/) خلیج و سیاست حوزه انرژی

(fa/policy-analysis/syast-amryka/) سیاست آمریکا

(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس